

LA FISCALITAT ASSOCIATIVA

Les associacions fan activitats per complir amb les seves finalitats i, des del moment en què tenen ingressos i despeses, estan sotmeses a les normatives fiscals.

Els ingressos poden venir de quotes de les persones associades, les subvencions públiques o privades, la venda de productes o la prestació de serveis, les donacions, els convenis, els patrocinis, els premis, etc.

La Llei 1/2002 reguladora del dret d'associacions estableix que aquests guanys s'han de destinar, exclusivament, al compliment de les finalitats de l'entitat.

Per norma general, la gestió econòmica de les entitats correspon a la persona que ostenta el càrrec de tresorer o tesorera (juntament amb el president/a) o que fa aquestes funcions, i així ho determinen els seus estatuts. Però no totes les associacions tenen la capacitat tècnica ni els coneixements per dur-la a terme correctament.

La gestió consisteix, bàsicament, en dues coses: dur a terme la comptabilitat de l'entitat i complir amb les obligacions fiscals.

L'obligació de pagar impostos varia segons el tipus d'activitats que es duen a terme, el volum d'ingressos i els pagaments anuals. En molts dels casos, no cal pagar sinó només complir amb les obligacions tributàries presentant els models fiscals corresponents.

GESTIÓ BÀSICA

Les associacions han de dur una comptabilitat que reflecteixi la situació financera de l'entitat. Han de registrar les activitats fetes i efectuar un inventari dels béns. A més, han de recollir en un llibre les actes de les reunions dels seus òrgans de govern i de representació i disposar d'una relació actualitzada dels associats. Així com aprovar anualment les comptes anuals per Assemblea General.

L'element fonamental de la gestió és el pressupost, és a dir, el balanç entre les entrades o els ingressos i les sortides o despeses. Això, permet aconseguir els objectius que volem, amb una certa organització i control i garanteix la transparència de la gestió.

La normativa exigeix que totes les associacions tinguin:

a) Llibres de comptabilitat o de caixa:

Les associacions han de disposar d'un llibre diari i d'un llibre d'inventari i comptes anuals

- Llibre diari: s'hi han de consignar les operacions per períodes no superiors a un mes.
- Llibre d'inventaris i comptes anuals: s'ha d'obrir amb l'inventari inicial i s'hi han de transcriure anualment l'inventari de tancament de l'exercici i els comptes anuals que estan formats pel balanç, el compte de resultats, una memòria d'activitat i gestió i un estat de liquidació del pressupost.

b) **Llibre d'actes** de les reunions dels òrgans col·legiats, autenticades de la manera que estableixin els estatuts o, si no ho estableixen, amb la signatura del secretari o secretària i el vistiplau del president o presidenta. Es poden obrir llibres d'actes separats per als diversos òrgans, però s'han d'agrupar en un de sol al final de l'exercici corresponent. Es tracta d'un llibre de fulls numerats, ordenats cronològicament i del qual s'han d'anul·lar els fulls en blanc.

c) **Llibre d'associats**: ha de contenir una relació actualitzada de les persones associades amb, almenys, les dates d'alta i de baixa de l'associació, el nom i llinatges i el domicili.

Aquests llibres són eines de gestió interna i no cal haver-los de legalitzar o acreditar per cap organisme.

d) **Les entitats de voluntariat**, a més, han de tenir un registre on constin les persones voluntàries, els programes als quals estan adscrites, la dedicació i una descripció de les tasques (a l'efecte de poder expedir un certificat, si escau).

EL NIF (NÚMERO D'IDENTIFICACIÓ FISCAL)

QUÈ ÉS?

És com el DNI de les associacions i és necessari per a qualsevol gestió administrativa amb tercers o per dur a terme activitat econòmica.

Atorga una personalitat jurídica pròpia i serveix, entre d'altres, per:

- Obrir un compte bancari a nom de l'associació.
- Optar a subvencions.
- Emetre i rebre factures pròpies de l'associació.

ON ES DEMANA?

1. Presencialment, a les oficines de l'Agència Tributària, amb cita prèvia:

<https://www.agenciatributaria.gob.es/AEAT.sede/procedimientoini/GC29.shtml>

PALMA C/ de Cecili Metel, 9 07003, Palma Telèfon: 971 44 88 00	INCA Av. de les Germanies, 37 07300, Inca Telèfon: 971 50 51 12	MANACOR C/ de Lleó XIII, s/n 07500, Manacor Telèfon: 971 55 35 11
--	---	---

2. Telemàticament, si disposam de certificat o DNI electrònics :

[Agencia Tributaria: Modelo 036 - Solicitud de asignación de NIF a entidad](#)

QUI EL POT DEMANAR?

La persona o persones que consten com a representants de l'entitat.

QUINA DOCUMENTACIÓ NECESSITAM?

- Còpia de la sol·licitud d'inscripció al Registre d'Associacions o altre registre oficial.
- Còpia de l'acta fundacional
- Còpia dels estatuts
- Declaració censal (model 036), que podeu trobar al web de l'Agència Tributària (marcant la casella 110)
- Original i còpia del DNI del representant legal de l'associació

EL COMPTE BANCARI

Una vegada fets els tràmits de constitució i registre de l'entitat, i haver obtingut el NIF, ens cal obrir un compte al banc.

La documentació necessària és la següent:

- Estatuts de l'associació
- Còpia de la inscripció al registre corresponent
- Còpia del NIF
- Noms i documents d'identitat de les persones autoritzades a operar amb el compte, tot i que segurament s'hauran d'acreditar i firmar presencialment.
- Acta o certificat on consti l'acord d'obrir un compte i el nom de les persones autoritzades a operar.

Es pot optar per un compte **mancomunat**, és a dir, obert en nom de tres persones. En haver d'operar calen les firmes, al manco, de dues d'elles. No és un sistema àgil, però pot evitar possibles problemes.

LA DECLARACIÓ CENSAL

Les obligacions fiscals varien segons el tipus d'entitat. Per saber quines ens corresponen ens cal fer una declaració censal a l'Agència Tributària, un formulari de totes les dades de les persones físiques o jurídiques que Hisenda necessita saber pel que fa a la identificació de l'entitat, la forma de tributació, l'activitat econòmica, les obligacions pel que fa a retencions, les peculiaritats especials, així com la informació de les persones sòcies i administradores.

Aquesta declaració es fa mitjançant el **model 036**.

Des del moment que sol·licitam el NIF la inscripció ja consta feta.

S'ha de tornar a presentar en el moment en què es produeixen modificacions en les activitats econòmiques de l'entitat que impliquin una obligació fiscal nova o diferent.

L'IMPOST SOBRE SOCIETATS

És un impost directe que grava **els beneficis** obtinguts per les entitats jurídiques en el desenvolupament de les activitats.

Totes les associacions estan obligades a declarar la totalitat de les rendes, exemptes i no exemptes, entre l'1 i el 25 de juliol de cada any. Per fer-ho, fan servir el **model 200**:

<https://sede.agenciatributaria.gob.es/Sede/procedimientoini/GE04.shtml>

S'ha de realitzar la declaració mentre no s'obtingui l'exempció d'aquest impost. Tot i això, la normativa, fent-se ressò del caràcter no lucratiu de determinades entitats, estableix un règim d'exempcions (article 124 Llei del impost sobre societats) :

1. Les entitats sense ànim de lucre, fundacions, associacions declarades d'utilitat pública i ONG de desenvolupament que compleixin les condicions següents **no** estan obligades a presentar declaració si:

- Els ingressos derivats de l'activitat social no superen els 75.000 euros anuals.
- Els ingressos sotmesos a retenció no superen els 2.000 euros anuals.
- Totes les rendes no exemptes que obtenguin estan sotmeses a retenció.

2. Per a les associacions obligades a presentar l'impost de societats, la mateixa normativa estableix un règim específic per a entitats parcialment exemptes, que no requereix comunicació davant l'administració i implica l'exempció de determinades rendes de manera que a aquestes no comportaran pagament de l'impost. Per tant els ingressos d'una associació es dividiran en rendes exemptes i no exemptes:

Rendes no exemptes: qualsevol que tenguin consideració d'activitat econòmica (vendes, organització de cursos, loteries, publicitat,...)

Rendes exemptes: les que procedeixin de realitzar activitats que en siguin l'objecte social i no constitueixin activitat econòmica (quotes de socis, subvencions i donacions, ... i les obtingudes en les activitats del quadre següent en el cas d'entitats acollides a la Llei 49/2002).

Determinar si una renda és exempta o no pot resultar complex. Per a això, podeu comprovar-ho consultant a la Direcció General de Tributs:

<https://petete.tributos.hacienda.gob.es/consultas>

Quant a quin és el **tipus impositiu** que vos correspon, hi ha dues opcions:

- a) Les fundacions, associacions declarades d'utilitat pública i ONG de desenvolupament, acollides a la Llei 49/2002, tributen un 10 % del benefici obtingut de les rendes no exemptes.
- b) Les entitats sense ànim de lucre i les fundacions i associacions declarades d'utilitat pública que no compleixin els requisits anteriors tributen un 25 % del benefici obtingut de les rendes no exemptes.

L'IVA (IMPOST SOBRE EL VALOR AFEGIT)

És l'impost que grava les transaccions econòmiques.

Totes les associacions que, en el desenvolupament de les seves activitats, compren i/o venen béns i serveis a tercers han de repercutir (cobrar) l'IVA quan venen i l'han de suportar (pagar) quan compren.

Cada trimestre es fa el balanç entre l'IVA que han cobrat i el què han pagat i es declara a Hisenda.

EXEMPCIONS

Estan exemptes les activitats de la taula següent de les entitats considerades «de caràcter social¹», és a dir, entitats en les quals:

1. No hi ha una finalitat lucrativa.
2. Els càrrecs directius i de representació són gratuïts.
3. Els fundadors, associats, patrons, representants estatutaris, membres dels òrgans de govern i els cònjuges o parents fins al segon grau no són els destinataris principals de les activitats que l'entitat fa, ni es beneficien de condicions especials per utilitzar-ne els serveis.

És important entendre que no són les associacions les que estan exemptes de l'impost sinó algunes de les seves activitats (que comporten entrega de béns i serveis) com:

- **Serveis d'assistència social**, com ara la protecció a la infància i la joventut, l'assistència a la tercera edat, l'educació especial i l'assistència a persones amb discapacitat, l'assistència a minories ètniques, a refugiats i a asilats, a transeünts, a persones amb càrregues familiars no compartides, l'acció social comunitària i familiar, l'assistència a exreclusos, la reinserció social i prevenció de la delinqüència, l'assistència a alcohòlics i toxicòmans i la cooperació en el desenvolupament.

¹ No cal acreditar aquesta condició.

- **Serveis relacionats amb l'esport** prestats a persones físiques que practiquen l'esport o l'educació física, independentment de qui sigui la persona destinatària de la factura (persona física o jurídica), sempre que els serveis estiguin directament relacionats amb aquestes pràctiques. L'exempció no inclou els espectacles.
- **Serveis culturals** relacionats amb les activitats de biblioteca i arxius, visites a museus, galeries d'art, pinacoteques, jardins botànics, parcs zoològics i parcs naturals, representacions teatrals, musicals, coreogràfiques, audiovisuals i cinematogràfiques, i finalment a les exposicions i similars.
- **Quotes** de les persones sòcies.

COM ES DECLARA L'IVA:

Les associacions han de declarar trimestralment el què han pagat o l'IVA suportat i el què han cobrat o l'IVA repercutit de les activitats no incloses en l'apartat anterior. L'Administració tributària, si escau, ho comprova.

Es fan mitjançant el **model 303** i el termini de presentació és fins a 20 dies després de la finalització de cada trimestre (20 d'abril, 20 de juliol, 20 d'octubre i 30 de gener).

A més, cal fer una declaració anual mitjançant el **model 390**, coincidint amb la darrera declaració de l'any (la del 30 de gener).

Un altre model que s'inclou amb les gestions de l'IVA és el **model 347**, declaració anual i informativa d'operacions amb terceres persones, on s'ha d'informar sobre les operacions realitzades (compres i vendes) per valor superior a 3.005,06 €. En aquest model també s'han d'incloure les subvencions rebudes.

L'IAE (IMPOST SOBRE ACTIVITATS ECONÒMIQUES)

Grava les activitats econòmiques de caràcter empresarial, artístic o professional.

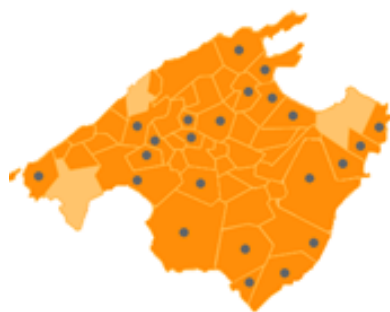
Estan exemptes de pagar aquest impost les entitats sense ànim de lucre declarades d'utilitat pública, acollides a la Llei 49/2002, per les activitats ja descrites en la taula 1.

ATENCIÓ: l'exempció s'ha de sol·licitar!

Tot i això, la norma que regula el pagament de l'IAE estableix que les associacions amb ingressos de negocis inferiors a 1.000.000 € estan exemptes del pagament de l'impost.

En el cas d'haver de pagar, ho heu de fer a l'ajuntament o a l'ATIB, segons el domicili social de l'entitat, dins del termini anual previst.

<https://www.atib.es/TL/CalendarioFiscal.aspx>

Els municipis amb el fons són els que han delegat la recaptació dels seus tributs i altres ingressos de dret públic a l'Agència Tributària de les Illes Balears (ATIB). Per obtenir informació sobre els períodes i la forma de pagament, podeu pitjar damunt el municipi corresponent en el mapa o seleccionar-lo en la llista desplegable.

Els municipis que disposen d'oficines de recaptació estan assenyalats amb el símbol "●".

Els municipis amb el fons no han delegat la recaptació dels seus recursos a l'ATIB. Si pitjau damunt el municipi en el mapa, podreu accedir a la pàgina web del corresponent Ajuntament.

L'IRPF (IMPOST SOBRE LA RENDA DE LES PERSONES FÍSQUES)

Tot i que les associacions no estan subjectes a l'IRPF perquè són persones jurídiques, sí que estan obligades a complir determinades obligacions relacionades amb la seva condició de pagadores de determinats rendiments, que són, principalment:

DECLARAR	NO S'HAN DE DECLARAR
Retencions en contractes laborals	Dietes i despeses de viatge
Rendiments de capital mobiliari	Premis que no superin els 40.000 €
Rendiments d'activitats econòmiques	Arrendaments que no superin els 900 € anuals (IVA exclòs)
Contractació de serveis professionals	Rendes per arrendament d'entitats totalment exemptes en l'impost sobre societats
Rendiments de lloguers d'immobles urbans de més de 900 € anuals	

Rendiments procedents de la propietat intel·lectual	Les compensacions per despeses de col·laboració als voluntaris de l'entitat
Premis de més de 40.000 €	Els reintegraments per despeses als membres de la junta directiva o el patronat
Beques lligades al desenvolupament d'una activitat formativa, investigació, etc.	Les ajudes als beneficiaris de les activitats de l'entitat

Aquesta declaració s'ha de fer trimestralment (coincidint amb els 20 primers dies del mes següent a la finalització del trimestre natural, és a dir, entre l'1 i el 20 d'abril, juliol, octubre i gener) i anualment (resum) amb els models diferenciats segons el tipus de rendiment.

Per altra part, heu de saber que **en les normatives de l'IRPF i de l'Impost sobre Societats es determinen una sèrie de deduccions pels donatius** que es realitzin a les associacions acollides a la Llei 49/2002.

1. Deducció referent a la quota de l'IRPF (si qui fa el donatiu és una persona física):

1. Los contribuyentes del Impuesto sobre la Renta de las Personas Físicas tendrán derecho a deducir de la cuota íntegra el resultado de aplicar a la base de la deducción correspondiente al conjunto de donativos, donaciones y aportaciones con derecho a deducción, determinada según lo dispuesto en el artículo 18 de esta Ley, la siguiente escala:

Base de deducción Importe hasta	Porcentaje de deducción
150 euros.	80
Resto base de deducción.	35

Si en los dos períodos impositivos inmediatos anteriores se hubieran realizado donativos, donaciones o aportaciones con derecho a deducción en favor de una misma entidad por importe igual o superior, en cada uno de ellos, al del ejercicio anterior, el porcentaje de deducción aplicable a la base de la deducción en favor de esa misma entidad que exceda de 150 euros, será el 40 por ciento.

2. Deducció de la quota de l'Impost Sobre Societats (si qui fa el donatiu és una entitat jurídica):

- El percentatge de deducció general és el 35%
- Si en els dos períodes impositius anteriors s'han realitzat donacions a favor de la mateixa entitat per import igual o superior, el percentatge és del 40%.

En general, les associacions no tenen gaire obligacions fiscals, llevat que siguin d'una envergadura considerable i que realitzin activitats que suposin ingressos i despeses

significatives. D'entrada, el fet de constar en el cens tributari ja ens indica si estam obligats o no a fer algun tipus de declaració.

Estar en el cens també permet que puguem obtenir el certificat d'estar al corrent amb l'Agència Tributària, que se'ns reclamarà si volem obtenir alguna subvenció pública.

En tot cas, qualsevol impagament d'un impost a la hisenda pública inferior a 120.000 € es considera com una infracció administrativa i suposa pagar una sanció (si és superior, es considera delictes fiscal).

La Llei preveu dos tipus d'infraccions: l'ocultació de dades i la utilització de mitjans fraudulents.

S'entén que hi ha ocultació de dades quan no es presenten declaracions o es fan amb fets o operacions inexistents o amb imports falsos. El mateix passa si s'ometen de manera total o parcial operacions, ingressos, rendes, productes, béns o qualsevol altra dada que incideixi en la determinació del deute tributari.

Les sancions que aplica l'Agència Tributària davant infraccions administratives són de tres tipus: lleus, greus o molt greus. Per calcular a quant ascendeix la multa, cal conèixer quina és la base de la sanció, és a dir, la quantitat que s'ha defraudat:

- Si és inferior o igual a 3.000 €, la multa és lleu.
- Si ho supera, es considera greu o molt greu.

Les sancions tributàries s'extingeixen per pagament o compliment, per prescripció del dret per exigir-ne el pagament, per compensació, per condonació o per la mort de tots els obligats a satisfer-les.

El termini de prescripció és de quatre anys des del moment en què es va cometre la infracció.

DADES I DOCUMENTS D'INTERÈS

Llei Orgànica 1/2002, de 22 de març, reguladora del Dret d'Associació:

<https://www.boe.es/eli/es/lo/2002/03/22/1>

Llei 49/2002, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense fins lucratiu i dels incentius fiscals al mecenatge:

<https://www.boe.es/eli/es/l/2002/12/23/49/con>

Agència Tributària. Manuals pràctics:

[Agencia Tributaria: Manuales prácticos](#)

Agència Tributària de les Illes Balears:

<https://www.atib.es/TL/Default.aspx>

Ajuntament de Barcelona:

http://tjussana.cat/doc/publicacions/UP_23.pdf

Quadre 1

Estan exemptes de l'Impost de societats les rendes obtingudes per entitats sense fins lucratiu que procedeixin de les següents explotacions econòmiques, sempre que siguin desenvolupades en compliment del seu objecte o finalitat específica:

1. Les explotacions econòmiques de prestació de serveis de promoció i gestió de l'acció social, així com els d'assistència social i inclusió social que s'indiquen a continuació, incloent-hi les activitats auxiliars o complementàries d'aquells, com són els serveis accessoris d'alimentació, allotjament o transport:

- a) Protecció de la infància i de la joventut.
- b) Assistència a la tercera edat.
- c) Assistència a persones en risc d'exclusió o dificultat social o víctimes de maltractaments.
- d) Assistència a persones amb discapacitat, inclosa la formació ocupacional, la inserció laboral i l'explotació de granges, tallers i centres especials en els quals desenvolupin el seu treball.
- e) Assistència a minories ètniques.
- f) Assistència a refugiats i asilats.
- g) Assistència a emigrants, immigrants i transeünts.
- h) Assistència a persones amb càrregues familiars no compartides.
- i) Acció social comunitària i familiar.
- j) Assistència a ex reclusos.
- k) Reinserció social i prevenció de la delinqüència.
- l) Assistència a alcohòlics i toxicòmans.
- m) Cooperació per al desenvolupament.
- n) Inclusió social de les persones a què es refereixen els paràgrafs anteriors.

2. Les explotacions econòmiques de prestació de serveis d'hospitalització o assistència sanitària, incloent-hi les activitats auxiliars o complementàries d'aquests, com són el lliurament de medicaments o els serveis accessoris d'alimentació, allotjament i transport.

3. Les explotacions econòmiques de recerca científica i desenvolupament tecnològic.
4. Les explotacions econòmiques dels béns declarats d'interès cultural conforme a la normativa del Patrimoni Històric de l'Estat i de les Comunitats Autònomes, així com de museus, biblioteques, arxius i centres de documentació, sempre que es compleixin les exigències establertes en aquesta normativa, en particular respecte dels deures de visita i exposició pública d'aquests béns.
5. Les explotacions econòmiques consistents en l'organització de representacions musicals, coreogràfiques, teatrals, cinematogràfiques o circenses.
6. Les explotacions econòmiques de parcs i altres espais naturals protegits de característiques similars.
7. Les explotacions econòmiques d'ensenyament i de formació professional, en tots els nivells i graus del sistema educatiu, així com les d'educació infantil fins als tres anys, inclosa la guarda i custòdia de nens fins a aquesta edat, les d'educació especial, les d'educació compensatòria i les d'educació permanent i d'adults, quan estiguin exemptes de l'IVA, així com les explotacions econòmiques d'alimentació, allotjament o transport realitzades per centres docents i col·legis majors pertanyents a entitats sense fins lucratiu.
8. Les explotacions econòmiques consistents en l'organització d'exposicions, conferències, col·loquis, cursos o seminaris.
9. Les explotacions econòmiques d'elaboració, edició, publicació i venda de llibres, revistes, fullets, material audiovisual i material multimèdia.
10. Les explotacions econòmiques de prestació de serveis de caràcter esportiu a persones físiques que practiquin l'esport o l'educació física, sempre que tals serveis estiguin directament relacionats amb aquestes pràctiques i amb excepció dels serveis relacionats amb espectacles esportius i dels prestats a esportistes professionals.
11. Les explotacions econòmiques que tinguin un caràcter merament auxiliar o complementari de les explotacions econòmiques exemptes o de les activitats encaminades a complir els fins estatutaris o l'objecte de l'entitat sense fins lucratiu.

No es considerarà que les explotacions econòmiques tenen un caràcter merament auxiliar o complementari quan l'import net de la xifra de negocis de l'exercici corresponent al conjunt d'elles excedeixi del 20 per 100 dels ingressos totals de l'entitat.

12. Les explotacions econòmiques d'escassa rellevància. Es consideren com a tals aquelles l'import net de les quals de la xifra de negocis de l'exercici no superi en conjunt 20.000 euros.